

WYKORZYSTANIE INTERNETOWYCH KANAŁÓW PRZEKAZU INFORMACJI PRZEZ DIECEZJĘ SANDOMIERSKĄ W PRACY DUSZPASTERSKIEJ

Wstęp

Rozwój technologii, a zwłaszcza środków komunikacji społecznej, daje nowe sposoby przedstawienia ludziom przesłania Ewangelii we współczesnym świecie¹. Kościół pragnie w ten sposób kontynuować misję nauczycielską, którą Chrystus powierzył Apostołom: „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody [...]. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem” (Mt 28,19–20). Te wspaniałe wynalazki techniczne², wobec których Kościół przyjmuje pozytywną postawę „przyczyniają się niemało do odprężenia i ubogacenia ducha oraz szerzenia i umacniania Królestwa Bożego”³. Ponadto Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r. stwierdza: „Do głoszenia nauki chrześcijańskiej należy stosować różne dostępne środki, zwłaszcza przepowiadanie i nauczanie katechetyczne, które zajmują zawsze naczelną rolę; następnie przedstawianie nauki w szkołach, w akademiach, na konferencjach i różnego rodzaju zebraniach; upowszechnianie jej przez publiczne deklaracje, dokonywanie przez kompetentną władzę z okazji pewnych wydarzeń, nadto przez słowo drukowane oraz inne środki społecznego przekazu”⁴. Dlatego też, wydaje się uzasadnione coraz większe zainteresowanie nowoczesnymi sposobami przekazu informacji w duszpasterstwie, które stają się narzędziem ewangelizacji i komunikacji wewnątrz Kościoła oraz na zewnątrz, jako „Aeropagu współczesnych czasów”⁵.

¹ *Instrukcja duszpasterska o Środkach Społecznego Przekazu Communio et progressio*, 128, <http://niedziela.pl/artukul/1506/Communio-et-progressio> [dostęp: 9 X 2019 r.]. Zob. Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Instrukcja Apostolska Aetatis Novae (1992)*, w: J. Góral, K. Klauza, *Kościół o środkach komunikowania myśli*, Częstochowa 1997.

² *Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli Inter mirifica*, 1, w: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 1967, s. 78.

³ *Inter mirifica*, 2, s. 78.

⁴ *Kodeks Prawa Kanonicznego. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu*, kan. 761, Poznań 1984.

⁵ Jan Paweł II, *Encyklika Redemptoris Missio*, 37, http://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_redemptoris-missio.html [dostęp: 9 X 2019 r.]. Zob. Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Etyka w internecie*, w: *Internet i Kościół*, red. J. Kloch, Warszawa 2011.

Obecnie najbardziej skutecznym kanałem przekazu informacji jest Internet⁶. Według najnowszych badań raportu „Digital 2019”, połączonych z tą technologią jest ponad 4,3 mld ludzi, co daje 57% populacji⁷. W porównaniu z raportem z 2018 r. jest to wzrost o prawie 9%. Pojedynczy użytkownik korzysta z sieci około 6 godzin dziennie. Do 2004 r. strony internetowe ograniczały się w swej istocie tylko do przekazu wiadomości. Rozwój WEB 2.0 zrewolucjonizował Internet i spowodował tworzenie się sieci społecznościowych. W 2018 r., według raportu „Digital 2019”, z portali społecznościowych korzystało 3,4 mld ludzi. 3,2 mld ludzi używa w tym celu urządzeń mobilnych. Najchętniej wybieranymi platformami social media są Facebook (2,271 mld), YouTube (1,9 mld), Instagram (1 mld).

Kościół, od początku bacznie obserwował nową technologię. Jan Paweł II w Orędziu na 36. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu z 2002 r. podkreślił, że „Kościół podchodzi do tego nowego środka międzyludzkiej komunikacji z realizmem i zaufaniem. Internet, podobnie jak inne narzędzia komunikacji, jest środkiem, a nie celem samym w sobie. Może on stworzyć doskonałe warunki do prowadzenia ewangelizacji, pod warunkiem, że będziemy zeń korzystać w sposób kompetentny, z pełną świadomością jego zalet i wad”⁸. Kościoły lokalne w różnym stopniu podchodzą do wykorzystania Internetu jako narzędzie w procesie ewangelizacji i przekazu informacji⁹. Warto zatem w niniejszym artykule, przyjrzeć się, jak wygląda zaangażowanie konkretnej diecezji, i wykorzystanie dobrodziejstw technicznych. Celem pracy jest zaprezentowanie, w jaki sposób Kościół Diecezji Sandomierskiej wykorzystuje internetowe kanały przekazu informacji, do zwiększania jakości posługi duszpasterskiej, informowania i budowania relacji z odbiorcą treści, niekoniecznie należącym do wspólnoty Kościoła. Poprzez zastosowanie metody porównawczej oraz analizy ilościowej i jakościowej treści publikowanych w Internecie przez poszczególne instytucje diecezjalne, podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytania: czy w sposób wystarczający wykorzystywany jest Internet do przekazu informacji, czy jakościowo treści publikowane są w sposób komunikatywny, czy wykorzystywane są dostępne narzędzia technologii WEB 2.0 dla budowania sieci społecznościowej w celu ewangelizacji i duszpasterzowania¹⁰?

⁶ Zob. *Dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła dotyczące informatyki i internetu*, w: *Internet i Kościół*, red. J. Kloch, Warszawa 2011.

⁷ Por. We Are Social, *Global Digital Report 2019*, <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019?fbclid=IwAR3-20dNeRzvPtywTDNvH6gvKe6cZJAbAdHYwXnhvY3DQu7BhAyoZgENcU> [dostęp: 9 X 2019 r.].

⁸ Jan Paweł II, *Orędzie na 36. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, Internet: nowe forum głoszenia Ewangelii*, 3, w: *Jan Paweł II – orędzia na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu. Konkordancja*, red. D. Sonak, Lublin-Olsztyn 2015, s. 248.

⁹ Zob. John P. Foley, *Internet nadaje nowe znaczenie wyrażeniu «Deus ex machina»*, w: *Internet i Kościół*, red. J. Kloch, Warszawa 2011.

¹⁰ Zob. Franciszek, *Orędzie na 53. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, <https://www.vaticannews.va/pl/papiez/news/2019-01/papiez-oredzie-srodki-przekazu.html> [dostęp: 9 X 2019 r.].

Internetowe kanały przekazu informacji w diecezji sandomierskiej

Internet, jest środkiem przekazu informacji należącym do sposobów komunikowania masowego¹¹. Oznacza to, że w transmisji i wymianie informacji uczestniczy największa liczba ludzi. Kanałami takiego przekazu są między innymi: strony internetowe, grupy dyskusyjne, gry internetowe, poczta elektroniczna, komentarze, wymiana plików¹². Według danych z raportu „Digital 2019” 78% mieszkańców Polski korzysta z Internetu¹³. Jest to zatem najbardziej skuteczne narzędzie przekazu informacji i dotarcia do odbiorcy. Nic więc dziwnego, że Kościoły lokalne, w tym na szczeblu diecezjalnym oraz parafialnym, starają się budować relację z wiernymi korzystając z najnowszych technologii¹⁴. Diecezja Sandomierska liczy prawie 687 tysięcy wiernych i posiada 242 parafie¹⁵. Księżę czynnie pracujących w parafiach jest 439, z ogólnej liczby 634 kapłanów. Z głównych źródeł internetowych kanałów przekazu informacji, przeanalizowanych zostanie sześć portali: strona oficjalna Diecezji Sandomierskiej, strona Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu, strona Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego, strona Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Sandomierskiej, strona informacyjna tygodnika „Gość Niedzielny” wydania diecezjalnego, strona informacyjna tygodnika „Niedziela” wydania diecezjalnego.

a) Oficjalna strona Diecezji Sandomierskiej¹⁶

Diecezjalny portal informacyjny diecezjasandomierska.pl powstał w 2000 r. Początkowo domeną witryny był adres: sandomierz.opoka.org.pl i jej założycielem był ks. Dariusz Woźniczka¹⁷. Pierwotna strona, opracowana w kodzie językowym „HTML”, zawierała tylko podstawowe informacje o diecezji i instytucjach przy niej działających. Pierwsze wiadomości i relacje z wydarzeń pojawiły się około 2006 r., kiedy to serwis został przepracowany i zastosowano w nim nowoczesny język kodowania internetowego „PHP”. Obecnie strona diecezjalna bazuje na silniku portalowym WordPress i prowadzona jest przez kapłanów diecezji sandomierskiej.

Komunikacja jako zjawisko procesualne, a więc odznaczające się pewną ciągłością i złożonością nieredukowalną do sumy jej poszczególnych fragmentów, domaga

¹¹ Por. D. McQuail, *McQuail's Mass Communication Theory*, London 2000, s. 10.

¹² Zob. J. Grzenia, *Komunikacja językowa w Internecie*, Warszawa 2007.

¹³ Według raportu średnia światowa wynosi 57%. Por. We Are Social, *Global Digital Report 2019*, <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019?fbclid=IwAR320dNeRzvPtywTDNvH6gvKe6cZJAbAdHYwXnh-vY3DQu7BhAyoZgENcU> [dostęp: 9 X 2019 r.].

¹⁴ Zob. J. Kloch, *Kościół w Polsce wobec Web 2.0*, Kielce 2013.

¹⁵ Dane statystyczne pochodzą ze strony diecezjalnej i są datowane na 23 II 2017 r. Por. *Informacje o diecezji*, <https://diecezjasandomierska.pl/informacje-o-diecezji/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

¹⁶ Zob. *Diecezja Sandomierska*, <https://diecezjasandomierska.pl> [dostęp: 13 X 2019 r.].

¹⁷ Archiwalny wygląd strony można obejrzeć w serwisie Archive.org, <https://web.archive.org/web/20000511170631/http://www.sandomierz.opoka.org.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

się systematyczności w przekazie informacyjnym¹⁸. Przez ostatnie trzy miesiące prowadzonego badania, tj. od lipca do września 2019 r. na diecezjalnej stronie internetowej pojawiło się 76 informacji i relacji z wydarzeń diecezjalnych. Nowe informacje pojawiają się kilka razy w tygodniu i są regularne. Strona diecezjalna posiada także swój kanał na platformie YouTube¹⁹, Facebook²⁰, Twitter²¹ i Instagram²². Na pierwszej z nich znajduje się 6 materiałów wideo, z czego żaden nie dotyczy badanego okresu czasu (stąd pominięcie w wynikach badania). Na portalu Facebook, profil Diecezja Sandomierska ma obecnie 3343 obserwujących użytkowników (stan na 13 października 2019 r.). Obecność na portalu społecznościowym pozwala odbiorcą wchodzić w relację z nadawcą. Profil diecezjalny udostępnia na Facebook'u wydarzenia, które wcześniej pojawiają się na oficjalnej stronie diecezjalnej, zezwalając na komentarze i oceny pod danym postem. Ponadto, regularnie zamieszcza grafiki i cytaty związane z osobami świętymi czy ludźmi Kościoła, w tym wypowiedzi biskupa ordynariusza diecezji. W badanym okresie czasu, na tablicy konta Diecezji Sandomierskiej pojawiło się łącznie 137 postów. Najwięcej informacji ukazało się we wrześniu. Około połowa z nich była treści ewangelizacyjnej, a nie tylko informacyjnej.

Inną formą komunikacji z odbiorcą treści, zamieszczanych na oficjalnej stronie Diecezji Sandomierskiej, jest posiadanie konta na portalu Twitter. Przez trzy miesiące zamieszczono 261 wpisów, w tym przede wszystkim o treści ewangelizacyjnej, duszpasterskiej. Konto diecezji obserwuje 735 użytkowników (stan na 13 października 2019 r.).

Ostatnim narzędziem przekazu informacji za pomocą social media jest konto Diecezji Sandomierskiej na Instagramie. Profil ten obserwuje 434 użytkowników (stan na 13 października 2019 r.). Instagram służy do udostępniania zdjęć, dlatego też, profil diecezjalny wykorzystuje to narzędzie do promocji wydarzeń, ale także zamieszczania grafik religijnych. W badanym okresie zamieszczono 46 wpisów. Najwięcej, bo 20 postów, ukazało się we wrześniu.

Miesiąc	News	Facebook	Twitter	Instagram
Lipiec	25	39	67	13
Sierpień	27	46	74	13
Wrzesień	24	52	120	20

¹⁸ Por. M. Zieliński, *Immanentne i akcydentalne przyczyny kryzysu marketingu politycznego w Polsce. Wpływ przemian technologii informacyjno-komunikacyjnych*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 18 (2015), s. 137.

¹⁹ *Diecezja Sandomierska*, <https://www.youtube.com/channel/UCJQGIprLEgflUql0wIvIsA/videos> [dostęp: 13 X 2019 r.].

²⁰ *Diecezja Sandomierska*, <https://www.facebook.com/DiecezjaSandomierskaPL/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

²¹ *Diecezja Sandomierska*, https://twitter.com/d_sandomierska [dostęp: 13 X 2019 r.].

²² *Diecezja Sandomierska*, <https://www.instagram.com/diecezjasandomierska/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

Analiza informacyjności publikowanych treści na stronie diecezjalnej została zrealizowana za pomocą programu Jasnopis²³. Wynik badania treści komunikatów wskazał średnią 5,2 (w skali od 1 do 7, gdzie 7 to tekst bardzo trudny), co oznacza, że teksty zaliczane są do trudniejszych, przeznaczonych dla ludzi wykształconych. Głównym czynnikiem decydującym o wyższej ocenie są stosowane długie, i bardzo długie zdania w poszczególnych wpisach. Należy jednak stwierdzić, że komunikaty są spójne, poprawnie napisane i zrozumiałe dla czytelnika.

Oficjalna strona Diecezji Sandomierskiej, regularnie umieszcza na portalu treści ewangelizacyjne i duszpasterskie. Są to między innymi: komentarze do słowa Bożego z dnia, katechezy oraz homilie niedzielne. Witryna zawiera adnotacje o polityce prywatności i dane do kontaktu. Diecezjalna strona jest w pełni responsywna, ale zawiera błędy. Wyniki badania przeprowadzonego za pomocą programu W3C Markup Validation Service pokazały 60 błędów, które mogą okazać się utrudnieniem w przeglądaniu portalu.

b) Strona Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu²⁴

Strona Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu powstała w 2001 r., wówczas pod nazwą wsd.sandomierz.opoka.org.pl. Zrealizowana została w kodzie „HTML” i służyła do celów informacyjnych, zwłaszcza dla kandydatów do seminarium. Obecny adres witryny to wsdsandomierz.pl a system wykorzystany do jej stworzenia bazuje na silniku WordPress.

Głównym celem seminaryjnej strony jest informowanie odbiorców o wydarzeniach, które dotyczą funkcjonowania i życia kleryckiego. W badanym okresie czasu (od lipca do września 2019 r.) ukazało się na stronie 11 wpisów. Najwięcej było ich we wrześniu – 7. W lipcu i sierpniu, czyli w czasie, kiedy klerycy są na dyżurach wakacyjnych poza seminarium, pojawiło się po dwie adnotacje na miesiąc. Wyniki jakości tekstu, przeprowadzone za pomocą programu Jasnopis²⁵ pokazały średnią ocenę na poziomie 4,5. Oznacza to, że tekst według programu jest „nieco trudniejszy, zrozumiały dla osób z wykształceniem średnim lub mających duże doświadczenie życiowe”. Komunikaty są krótkie i dotyczą życia seminaryjnej wspólnoty.

Strona Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu, zawiera wiele podstron dotyczących powołania do życia kapłańskiego i informacji dla kandydatów. Witryna posiada adnotacje o polityce prywatności oraz dane do kontaktu. W badaniu nad ilością błędów na stronie program W3C Markup Validation Service pokazał tylko 4 punkty. Oznacza to, że serwis nie powinien sprawiać trudności w przeglądaniu.

²³ Przebadano 10 losowych wpisów na oficjalnej stronie, z których ocen wyliczono średnią arytmetyczną. Por. *Jasnopis*, <https://jasnopis.pl> [dostęp: 13 X 2019 r.].

²⁴ *Wyższe Seminarium Duchowne w Sandomierzu*, <http://wsdsandomierz.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

²⁵ W badaniu przeanalizowano wszystkie 11 wpisów z okresu lipiec-wrzesień 2019.

Podobnie jak oficjalna strona Diecezji Sandomierskiej, tak i strona seminaryjna posiada swoje konto na portalu społecznościowym Facebook²⁶. Obserwujących profil WSD Sandomierz jest 1896 (stan na 13 październik 2019 r.). Przez trzy miesiące ukazało się na tablicy 56 wpisów. Najwięcej postów było w sierpniu – 23, następnie we wrześniu – 21 i w lipcu – 12. Większe zaangażowanie na portalu społecznościowym jest podyktowane treściami, jakie się tam pojawiają. W głównej większości są to grafiki ewangelizacyjne, wzmianki o wspomnieniach, świętach danego dnia, treści powołaniowe.

c) Strona Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego Diecezji Sandomierskiej²⁷

Strona Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego Diecezji Sandomierskiej, jest jedną z dwóch istniejących stron, spośród wydziałów i instytucji działających przy kurii sandomierskiej. Powstała w 2018 r. Opracowana jest na bazie silnika WordPress i w badaniach programem W3C Markup Validation Service odnaleziono na niej 30 błędów, co nie powinno jednak przeszkadzać w obsłudze strony. Witryna zawiera adnotacje o polityce prywatności.

Witryna podzielona jest na dwie sekcje: informacyjną i publicystyczną. Informacyjna część zawiera głównie zaproszenia na wydarzenia katechetyczne, dni skupienia, rekolekcje, sympozja. W części publicystycznej znajdują się artykuły z wydarzeń oraz teksty tematycznie powiązane z istotą katechezy. W badanym okresie czasu pojawiły się tylko dwa artykuły we wrześniu. Program Jasnopis ocenił je w skali od 1 do 7 na 5, czyli tekst trudniejszy, zrozumiały dla osób wykształconych.

Strona Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego Diecezji Sandomierskiej pomimo ubogiej ilości treści, zawiera bardzo wiele, ważnych informacji dla katechetów. Witryna ta posiada poradniki odnośnie awansu zawodowego, terminy olimpiad i konkursów szkolnych, pliki do pobrania dla proboszczów, wizytatorów i katechetów. Brakiem wydaje się baza multimediów i konspektów, która stałaby się pomocą w katechizacji. Strona nie zawiera konta na żadnym portalu social media.

d) Strona Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Sandomierskiej²⁸

Obok strony Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego Diecezji Sandomierskiej, istnieje strona Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Sandomierskiej. Witryna ta oparta jest na systemie portalowym WordPress i istnieje od 2011 r. Program W3C Markup Validation Service wskazuje na 36 błędów na stronie, co oznacza, że pomimo sprawności działania, mogą występować drobne problemy, zwłaszcza w zakresie czasu wczytywania się kolejnych stron. Na stronie nie odnaleziono adnotacji o polityce prywatności.

²⁶ *WSD Sandomierz*, <https://www.facebook.com/wdsandomierz/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

²⁷ *Wydział Nauki i Wychowania Katolickiego Diecezji Sandomierskiej*, <http://katecheza.diecezjasandomierska.pl> [dostęp: 13 X 2019 r.].

²⁸ *Strona Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Sandomierskiej*, <http://rodzinasandomierz.eu> [dostęp: 13 X 2019 r.].

Strona Duszpasterstwa Rodzin zawiera liczne odnośniki informacyjne do kursów przedmałżeńskich, poradni rodzinnych, treści dla duszpasterzy, małżeństw, rodzin, narzeczonych. Witryna charakteryzuje się przejrzystością treści. Od strony informacyjnej, strona jest aktualna. W badanym okresie czasu pojawiło się 5 wpisów w kategorii „Aktualności”. Trzy z nich były we wrześniu, a po jednej informacji zamieszczono w lipcu i sierpniu. Braki w zakresie wpisów nadrabia aktualność i regularność w zamieszczonym na stronie kalendarium. Witryna posiada także newsletter oraz podstronę „Pytania i Odpowiedzi”, co podnosi wartość strony pod względem komunikacyjnym z odbiorcą.

Narzędziami social media wykorzystywanymi przez Wydział Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Sandomierskiej są Facebook²⁹ i YouTube³⁰. Nie są one jednak regularnie prowadzone. Konto na serwisie YouTube zawiera 5 materiałów wideo. Wszystkie one pochodzą sprzed dwóch lat. Profil na Facebook’u obserwuje zaledwie 112 osób. W ciągu trzech miesięcy (lipiec-wrzesień) zamieszczono 3 wpisy, z czego wszystkie pochodzą z września 2019 r. Brakuje treści o tematyce ewangelizacyjnej, wychowaniu, życiu rodzinnym, małżeńskim. Profil na platformie Facebook stanowi tylko narzędzie do przekazu informacji o nadchodzących wydarzeniach. Często zamieszczony jest sam plakat bez dodatkowego opisu i zaproszenia.

e) Strona „Gość Sandomierski”³¹

Diecezjalna strona internetowa tygodnika „Gość Niedzielny” powstała w 2012 r. Głównym celem portalu jest przekazywanie informacji o wydarzeniach z terenu Diecezji Sandomierskiej. Witryna działa w oparciu o system stworzony przez główne wydanie tygodnika „Gość Niedzielny”. Strona diecezjalna jest podstroną portalu ogólnopolskiej wersji czasopisma. Dlatego też korzysta z gotowego schematu i szablonu. Nie ma zatem ingerencji autorskiej w tworzeniu layoutu poszczególnych stron. Jednocześnie zastosowany system portalowy zapewnia stabilne działanie. Program W3C Markup Validation Service odnalazł zaledwie 6 błędów. Nie powinno to w żaden sposób zakłócić sprawnego działania witryny. Witryna posiada także adnotację o polityce prywatności.

Za wydanie drukowane oraz internetowe „Gościa Sandomierskiego” odpowiedzialny jest zespół składający się z księdza i dwóch osób świeckich. Diecezjalna wersja tygodnika poza stroną, posiada także swój profil na portalu Facebook³². Wszystkie wiadomości zamieszczone w witrynie tygodnika są udostępniane na tablicy kanału społecznościowego. Profil obserwuje 1141 osób (stan na 13 październi-

²⁹ *Duszpasterstwo Rodzin Diecezji Sandomierskiej*, <https://www.facebook.com/rodzina-sandomierz/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

³⁰ *Rodzina Sandomierz*, <https://www.youtube.com/channel/UCpPXaP8ANcT9gy1GVjQNrdQ> [dostęp: 13 X 2019 r.].

³¹ *Gość Sandomierski*, <https://sandomierz.gosc.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

³² *Gość Sandomierski*, <https://www.facebook.com/Gość-Sandomierski-433983516655088/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

ka 2019 r.). Nie jest to liczba proporcjonalna do zasięgu, jakie może osiągać strona internetowa. Wydanie drukowane nie wydaje się być reklamą do dalszej obserwacji tygodnika za pomocą social media.

Podczas okresu badawczego, na stronie „Gościa Sandomierskiego” zamieszczono 283 wiadomości. Najwięcej informacji pojawiło się we wrześniu – 104, następnie w sierpniu – 96 oraz w lipcu – 83. Podobna ilość wpisów ukazała się na profilu portalu Facebook, które były udostępniane bezpośrednio ze strony internetowej. Średnia ocena z programu Jasnopis, z ostatnich 10 wpisów z września wyniosła 5,8. Dość często pojawia się ocena 6, w skali od 1 do 7. Oznacza to, że tekst zamieszczony na stronie może być trudniejszy w rozumieniu dla przeciętnego Polaka (jest to ocena programu Jasnopis). Głównym powodem wyższej oceny jest zastosowanie w tekście zdań złożonych lub zdań wielokrotnie złożonych.

f) Strona tygodnika „Niedziela” edycja sandomierska³³

Podobnie jak strona „Gościa Sandomierskiego”, edycja sandomierska tygodnika „Niedziela” posiada swoją podstronę na portalu ogólnopolskim czasopisma. Od 2018 r. główna witryna czasopisma przeszła przebudowę i jednocześnie przygotowała odpowiednie kanały informacyjne dla poszczególnych diecezji. Oznacza to, że redakcja korzysta z gotowego systemu i szablonu witryny. Strona internetowa edycji sandomierskiej posiada zapis o polityce prywatności. W programie W3C Markup Validation Service odnaleziono 55 błędów, co może sprawiać drobne problemy przy przeglądaniu witryny. Redakcja nie ma jednak wpływu na poprawę działania systemu, gdyż jest ono zarządzane przez administratorów edycji ogólnopolskiej. Strona sandomierskiej „Niedzieli” zamieszcza tylko i wyłącznie informacje zawierające relacje z wydarzeń diecezjalnych. Wszelkie artykuły publicystyczne widoczne przy przeglądaniu witryny są odwołaniem do tekstów z edycji ogólnopolskiej.

Redakcja edycji sandomierskiej składa się z jednej osoby – kapłana mianowanego na to stanowisko przez biskupa ordynariusza. W okresie badawczym, od lipca do września 2019 r. na stronie zamieszczono 37 wpisów informacyjnych (lipiec – 10; sierpień – 11; wrzesień – 16). Test jakości tekstu w programie Jasnopis wskazał bardzo dobrą ocenę – 4,6. Oznacza to, że wpisy powinny być zrozumiałe dla większości Polaków.

Strona tygodnika „Niedziela” edycja sandomierska, posiada swój kanał informacyjny na portalu Facebook³⁴. Trzeba jednak podkreślić, że profil czasopisma istnieje od 20 września 2019 r. i nie został brany pod uwagę przy pracy badawczej. Obecnie kanał w social media obserwuje 135 użytkowników portalu Facebook (stan na 13 października 2019 r.).

³³ „Niedziela” edycja sandomierska, <https://sandomierz.niedziela.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

³⁴ *Niedziela Sandomierska*, <https://www.facebook.com/niedziela.sandomierz/> [dostęp: 13 X 2019 r.].

Wnioski

Podsumowując przeanalizowane witryny internetowe służące do przekazu informacji w Diecezji Sandomierskiej stwierdzić należy, że sandomierski Kościół lokalny korzysta z nowoczesnych narzędzi technologicznych. Na uwagę zasługują dwa wydziały kurialne (Wydział Nauki i Wychowania Katolickiego oraz Duszpasterstwo Rodzin), które udostępniają informacje swoim odbiorcom za pomocą własnych stron internetowych. Głównym celem funkcjonowania takich mediów jest dzielenie się z odbiorcą wiadomościami i relacjami z wydarzeń lokalnych. Tylko na stronie Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego pojawiły się artykuły publicystyczne. Treści ewangelizacyjne najczęściej występowały na portalu Diecezji Sandomierskiej w formie komentarzy, homilii biblijnych.

Najbardziej aktywnym kanałem informacyjnym, jest strona internetowa „Gościa Sandomierskiego”. Zarówno tę witrynę jak i oficjalny portal Diecezji Sandomierskiej oraz edycję sandomierską tygodnika „Niedziela” odznacza regularność i wysoka jakość stylu językowego. Najbardziej zrozumiałymi komunikatami informacyjnymi charakteryzuje się strona diecezjalna „Niedzieli”. Najtrudniejszy w zrozumieniu język pojawia się w edycji sandomierskiej tygodnika „Gość Niedzielny”.

Oceniając wykorzystanie technologii social media w informowaniu i ewangelizowaniu społeczności należy wskazać, że dostrzegalne są pewne braki. Z największej ilości narzędzi WEB 2.0 korzysta oficjalna strona diecezjalna. Dobrze rozwinięty jest zwłaszcza profil na portalu Twitter, na którym udostępniane są nie tylko wiadomości, ale także treści ewangelizacyjne. Mała ilość obserwujących jest jednak nieproporcjonalna do regularności i jakości tekstów. Z profili social media słabo przedstawia się kanał na portalu YouTube. Brakuje nowych i regularnych materiałów wideo. Podobna nieregularność występuje na kanale Facebook strony Duszpasterstwa Rodzin. Z analizowanych stron internetowych tylko witryna Wydziału Nauki i Wychowania Katolickiego nie korzysta z social media.

Ważna w ocenie jakości stron internetowych jest ich niezawodność i bezproblemowość użytkowania. Prawie wszystkie witryny poddane analizie korzystają z systemu portalowego WordPress. Tylko „Gość Niedzielny” i „Niedziela” mają swój system zarządzania stroną. Najmniej błędów zawiera strona sandomierskiego „Gościa Niedzielnego”. Najwięcej jednak problemów można odnaleźć na oficjalnym portalu Diecezji Sandomierskiej. Z pewnością podyktowane jest to dużą ilością wtyczek zainstalowanych w sam system WordPress.

Propozycje rozwoju medium internetowego w diecezji sandomierskiej

Podjęmując się próby wskazania linii przewodnich, w celu rozwijania internetowego kanału przekazu informacji w Diecezji Sandomierskiej, wydaje się, że należałoby wziąć pod uwagę kilka zasadniczych kwestii.

Po pierwsze, należy stwierdzić, iż nowe technologie są szansą dla lepszej komunikacji z wiernymi. Powszechność dostępu do Internetu i sprawne posługiwanie się

narzędziami social media przez użytkowników stanowią okazję do propagowania wartości chrześcijańskich³⁵. Nie należy jednak w treści skupić się tylko i wyłącznie na informowaniu o wydarzeniach, które miały miejsce lub odbędą się w najbliższym czasie. Strony internetowe prowadzone przez Kościół powinny zawierać materiały, które pomogą w ewangelizowaniu i katechizowaniu wiernych. Należy także pomyśleć o przestrzeni dla ludzi, którzy jeszcze nie poznali Chrystusa albo mają liczne pytania w kwestiach wiary. Katolickie strony internetowe powinny stać się bazą odpowiedzi na liczne wątpliwości niewierzących i wątpiących. Przestrzeń sieci i social media mogą być dobrym narzędziem apologetycznym. Nie należy zatem ograniczać witryn internetowych i kanałów społecznościowych tylko do celów informacyjnych. Wydaje się dobrym pomysłem stworzenie bazy zawierającej artykuły, komentarze, odpowiedzi na liczne pytania dotyczące wiary. Taki portal, korzystający z dostępnych sieci społecznościowych dla zwiększenia swojego zasięgu i dotarcie do większej liczby odbiorców.

Druga kwestia, która wynika z pierwszego, dotyczy odpowiedniego składu redakcyjnego. Nie powinien on ograniczać się tylko do osób duchownych. Niejednokrotnie w ruchach i stowarzyszeniach katolickich można spotkać osoby z wiedzą w zakresie administrowania stron internetowych i obsługi profili społecznościowych. Oczywiście taka współpraca ze świeckimi, domaga się odpowiedniej formacji całej redakcji. Nie można dopuścić do obsługi witryny kogoś, kto nie uznaje zasad chrześcijańskiej moralności. Warto zatem przy administrowaniu strony internetowej, z dużą troską dobierać właściwy skład redakcyjny. Moderowanie portali powinno się oprzeć o konkretne kodeksy, zawierające normy i przepisy regulujące zakres obowiązków pracowników. Za przygotowanie takiego regulaminu byłaby odpowiedzialna kompetentna instytucja kurialna. Wydaje się zatem słuszne stworzenie diecezjalnej sekcji medialnej, w składzie której znaleźliby się kapłani oraz osoby świeckie, w tym także młodzież, która bardzo dobrze zna potrzeby młodego człowieka w przestrzeni internetowej.

Inną kwestią, wartą zastanowienia jest odpowiednie przygotowanie kapłanów w zakresie edukacji medialnej³⁶. Takie szkolenia mogłyby być organizowane w ramach formacji seminaryjnej. Pomimo bardzo dobrej znajomości współczesnych technologii przez młode pokolenie, dobrą praktyką byłyby kursy poszerzające wachlarz umiejętności w tworzeniu stron internetowych, administrowaniu kont parafialnych i diecezjalnych na portalach społecznościowych. Takie ćwiczenia mogłyby być organizowane także dla kapłanów pracujących już na parafiach, na przykład w ramach *formatio permanens*, dla księży do 10 roku kapłaństwa. Istotne jest to, żeby szkolenia były prowadzone w formie praktycznej, z mniejszym akcentem po-

³⁵ Zob. A. Lewek, *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, t. 1-2, Katowice 1995.

³⁶ Por. M. Przybysz, *Kapłan w „Sieci” uwikłany. Dylematy obecności księdza w mediach*, w: *Media w transformacji*, red. A. Gralczyk, K. Marcyński, M. Przybysz, Warszawa 2013, s. 105-122.

łożonym na teorię. Należy także edukować do właściwego i umiejętnego korzystania z dostępnych technologii i wynalazków informatycznych. Kapłan powinien znać szanse a także zagrożenia, z jakimi może się spotkać podczas korzystania z Internetu.

Warto zachęcać kapłanów w parafiach do tworzenia kont na portalach społecznościowych takich jak Facebook, Twitter, Instagram, YouTube³⁷. Stanowi to idealną szansę do budowania wizerunku danej wspólnoty parafialnej, jest także okazją do ewangelizowania. Nie należy przy tym używać oficjalnych kont parafialnych i instytucjonalnych do osobistych wpisów i komentarzy, które nie dotyczą życia danej wspólnoty. Mówiąc o słabościach portali społecznościowych, należy wskazać na możliwe, niewłaściwe, wulgarnie komentarze użytkowników, wrogo nastawionych do wiary i Kościoła. Konieczna jest zatem stała czujność administratorów takich kont, aby odnajdywać komentarze, które wprost uderzają w uczucia religijne odbiorców. Pomimo trudności w prowadzeniu konta na portalu społecznościowym, przyznać należy, że jest to ogromna szansa dla budowania więzi z parafianami i wiernymi, a także w kształtowaniu odpowiedniego wizerunku i informowaniu o ważnych kwestiach życia wspólnoty kościelnej.

Na zakończenie należy stwierdzić, że Internet stanowi ważny element życia ludzkiego i Kościół nie powinien uznawać tego narzędzia za zbędny, i niepotrzebny w przekazie informacji i ewangelizacji³⁸. Ta przestrzeń staje się szansą dla chrześcijan, aby przekazać Dobrą Nowinę tym, którzy nie mają możliwości uczestniczenia w życiu Kościoła. Czy jednak duchowieństwo wraz z Ludem Bożym uzna Internet za dar dany od Boga dla ewangelizacji?

BIBLIOGRAFIA

Źródła drukowane:

Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli Inter mirifica, w: *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań 1967.

Dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła dotyczące informatyki i internetu, w: *Internet i Kościół*, red. J. Kloch, Warszawa 2011.

Franciszek, *Orędzie na 53. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, <https://www.vaticannews.va/pl/papiez/news/2019-01/papiez-oredzie-srodki-przekazu.html> [dostęp: 9 X 2019 r.].

³⁷ Por. M. Brzezińska-Waleszczyk, *Social media w duszpasterstwie*, w: *Media w duszpasterstwie*, red. M. Przybysz, T. Wielebski, Warszawa 2014, s. 231–280.

³⁸ Zob. W. Ciemniowski, J. Kloch, M. Przybysz, *Internet w komunikacji katolików świeckich i duchownych w Polsce*, w: *Sieciowe dyskursy. (Roz)poznawanie cyfrowego świata*, red. M. Sokołowski, Elbląg 2014, s. 102–131.

- Instrukcja duszpasterska o Środkach Społecznego Przekazu Communio et progressio*, 128, <http://niedziela.pl/arttykul/1506/Communio-et-progressio> [dostęp: 9 X 2019 r.].
- Jan Paweł II, *Encyklika Redemptoris Missio*, http://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_redemptoris-missio.html [dostęp: 9 X 2019 r.].
- Jan Paweł II, *Orędzie na 36. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, Internet: nowe forum głoszenia Ewangelii*, w: *Jan Paweł II – orędzia na Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu. Konkordancja*, red. D. Sonak, Lublin-Olsztyn 2015.
- Kodeks Prawa Kanonicznego. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu*, Poznań 1984.
- Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Etyka w internecie*, w: *Internet i Kościół*, red. J. Kloch, Warszawa 2011.
- Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, *Instrukcja Apostolska Aetatis Novae (1992)*, w: *Kościół o środkach komunikowania myśli*, red. Góral J., Klauza K., Częstochowa 1997.

Źródła internetowe:

- <https://diecezjasandomierska.pl> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.facebook.com/DiecezjaSandomierskaPL/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.facebook.com/Gość-Sandomierski-433983516655088/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.facebook.com/niedziela.sandomierz/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.facebook.com/rodzinasandomierz/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.facebook.com/wdsandomierz/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.instagram.com/diecezjasandomierska/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://jasnopis.pl> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <http://katecheza.diecezjasandomierska.pl> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <http://rodzinasandomierz.eu> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://sandomierz.gosc.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://sandomierz.niedziela.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- https://twitter.com/d_sandomierska [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://web.archive.org/web/20000511170631/http://www.sandomierz.opoka.org.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <http://wdsandomierz.pl/> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.youtube.com/channel/UC-JQGIprLEgfLuql0wIvIsA/videos> [dostęp: 13 X 2019 r.].
- <https://www.youtube.com/channel/UCpPXaP8ANcT9gy1GVjQNrdQ> [dostęp: 13 X 2019 r.].

Opracowania:

- Brzezińska-Waleszczyk M., *Social media w duszpasterstwie*, w: *Media w duszpasterstwie*, red. Przybysz M., Wielebski T., Warszawa 2014, s. 231–280.
- Ciemniewski W., Kloch J., Przybysz M., *Internet w komunikacji katolików świeckich i duchownych w Polsce*, w: *Sieciowe dyskursy. (Roz)poznawanie cyfrowego świata*, red. M. Sokołowski, Elbląg 2014, s. 102–131.
- Foley John P., *Internet nadaje nowe znaczenie wyrażeniu «Deus ex machina»*, w: *Internet i Kościół*, red. J. Kloch, Warszawa 2011.
- Grzenia J., *Komunikacja językowa w Internecie*, Warszawa 2007.
- Kloch J., *Kościół w Polsce wobec Web 2.0*, Kielce 2013.
- Lewek A., *Nowa ewangelizacja w duchu Soboru Watykańskiego II*, t. 1-2, Katowice 1995.
- McQuail D., *McQuail's Mass Communication Theory*, London 2000.
- Przybysz M., *Kapłan w „Sieci” uwikłany. Dylematy obecności księdza w mediach*, w: *Media w transformacji*, red. A. Gralczyk, K. Marcyński, M. Przybysz, Warszawa 2013, s. 105–122.
- We Are Social, *Global Digital Report 2019*, <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019?fbclid=IwAR3-20dNeRzvPtywTDNvH6gvKe6cZJAbAdHYwXnh-vY3DQu7BhAyoZgENcU> [dostęp: 9 X 2019 r.].
- Zieliński M., *Immanentne i akcydentalne przyczyny kryzysu marketingu politycznego w Polsce. Wpływ przemian technologii informacyjno-komunikacyjnych*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 18 (2015), s. 134–148.

Streszczenie

Celem artykułu jest analiza przekazu informacyjnego przez wybrane strony internetowe diecezji sandomierskiej. W pierwszej części artykułu autor określa charakter przekazu informacyjnego. Następnie zostają zweryfikowane poszczególne strony internetowe pod względem jakości tekstu, płynności działania witryny, wykorzystania narzędzi social media. Autor ocenia zaangażowanie poszczególnych instytucji diecezjalnych w przekazie informacyjnym i ewangelizowaniu wiernych za pomocą środków internetowych i społecznościowych w sieci. Na koniec podane zostają wnioski i wskazania do dalszego rozwoju przestrzeni internetowej dla wspólnoty diecezjalnej Kościoła sandomierskiego.

Słowa klucze: media, Internet, social media, diecezja, informacja, Kościół

*The use of Online Channels of Information by the Diocese of Sandomierz
in Pastoral Work.*

Summary

The aim of this article is to analyze the information transmission by selected websites of the Sandomierz Diocese. In the first part of the article, the author defines the nature of information transfer. Then individual websites are verified in terms of text quality, effectiveness of website operation, and the use of social media tools. The author assesses the involvement of individual diocesan institutions in information transfer and evangelization of the faithful using online and social media. Finally, conclusions and indications for further development of the Internet space are given for the diocesan community of the Sandomierz Church.

Key words: media, Internet, social media, diocese, information, Church